

روزنامه سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، ورزشی صبح ایران • صاحب امتیاز و مدیرمسئول: مهدی رحمانیان
نشانی: میدان فاطمی، خیابان بهرام مصیری، پلاک ۲۲ • تلفن: ۵۴ و ۸۸۹۳۶۲۷۰ •
نمبر: ۸۸۹۲۵۴۶۷ • تلفن آگهی‌ها: ۸۶۰۳۶۱۱۹
تلفن امور مشترکین: ۸۸۹۰۳۵۴۸ • توزیع: شرکت پیام‌رسان سبز
تلفن: ۶۶۲۸۷۳۴۴ • چاپ: صمیم
تلفن: ۴۴۵۳۳۲۷۵

www.sharghdaily.ir

سه‌شنبه ۲۳ فروردین ۱۴۰۱ • ۱۰ رمضان ۱۴۴۳ • ۱۲ آوریل ۲۰۲۲ • سال نوزدهم • شماره ۴۲۵۵ • ۱۲ صفحه
اذان ظهر تهران ۱۳:۰۵ • اذان مغرب ۵۳:۱۹
اذان صبح فردا ۵:۰۷ • طلوع آفتاب ۶:۳۵

شرق

روزنامه

قبیصر... احترامات واجبه خان دایی! اما حرف از مردونگی زن که هیچ خوشم نمی‌آد. کی واسه من قد په نخود مردونگی رو کرد تا من واسش په خراور رو کنم؟!... این دنیا واسه من همیشه کلک بوده و نامردی، به هر کی گفتم نوکرتم با خنجر کوئید تو این بیجرگم....

♦ دم دم سحری ماه رمضان یکی از آیین‌های سنتی ویژه ماه رمضان در بوشهر است که برای بیدار شدن روزه‌داران برگزار می‌شود
عکس: افسانه جعفری، باشگاه خبرنگاران جوان

دغدغه‌های طبیبانه

جنگ، مهاجرت و کرونا

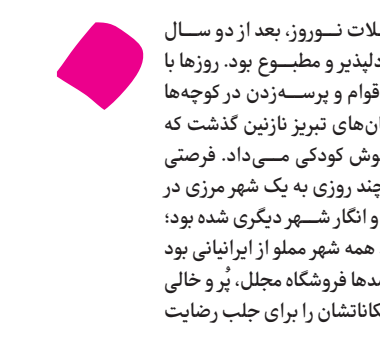
آنچه هر روز از اوکراین و حوادث آن می‌شنویم مو بر تمان سیخ می‌کند که چگونه به‌راحتی بر روی انبوهی از انسان‌های بی‌دفاع آتش گشوده می‌شود و به آسانی آنها را می‌کشند. بوتین در محاسبات خود دچار مشکل شده است. او اولاً فکر نمی‌کرد تا این حد با تحریم‌ها روبه‌رو شود و از سوی دیگر حدس نمی‌زد که در اوکراین با مشکل و مقاومت چندانی روبه‌رو شود. او فکر می‌کرد به آسانی کی‌یف را تصرف می‌کند. اما هیچ‌کدام اینها اتفاق نیفتاد. مردم اوکراین دلبرانه ایستادند و غرب نیز حمایت‌های نظامی و لجستیک خود را از نیروهای اوکراینی ادامه می‌دهد. این‌طور که به نظر می‌رسد این جنگ و کشتار ادامه خواهد داشت. نیروهای روسی همان کاری را در اوکراین انجام دادند که پیش از این در چچن انجام داده بودند. منتها هم شخم‌زدن خاک آن سرزمین‌ها چندان برای کسی مهم نبود و هم این همه پوشش خبری از آن جنبایت‌ها به عمل نیامد. مدت‌هاست که می‌دانیم برای کشورهای دیگری همچون کشورهای اروپایی، آمریکا، چین و... مرگ مردمان چندان اهمیتی ندارد. برایشان مهم نیست چه بر سر مردمان خاورمیانه می‌آید. اگر آن روزی که روسیه خاک چچن را شخم می‌زد و همین‌طور بمب بر سر مردم بی‌دفاع فرومی‌ریخت، صدای این همه کشور درآمده بود. اکنون آتش جنایت بوتین دامن خودشان را نمی‌گرفت. هرچه هست، اینجا مردم بی‌دفاع کوچک و خیابان هستند که دارند کشته می‌شوند. و چه آسان کشته می‌شوند. از طرف دیگر این بزرگ‌ترین جنگ در دوران کرونا محسوب می‌شود. البته شاید در میان این همه کشتار چیزی که کمترین اهمیت را داشته باشد کرونا باشد. اما در درازمدت می‌تواند تأثیراتی جدی بر روابط جهانی بگذارد. جنگ عملاً باعث می‌شود واکسیناسیون و سایر مراقبت‌های لازم صورت نگیرد. این را اضافه کنید به انبوه پناهندگانی که از اوکراین به کشورهای اروپایی می‌روند و همین مهاجرت‌ها مهم‌ترین عامل در انتقال ویروس کرونا محسوب می‌شوند. از سوی دیگر در پاندمی‌ها باید از کلنی‌ها ترسید؛ جایی که چندان دسترسی به آن وجود نداشته و می‌تواند به منبعی برای گسترش و نیز جهش ویروس و تولید سوش‌های جدید تبدیل شود. شاید جای تأسف بسیار باشد که در هزاره سوم بعد از میلاد شاهد چنین وحشی‌گری‌هایی باشیم که معادلات انسانی را تا به این حد به هم زده و صرفاً سبب مرگ و بی‌خانمانی مردمان می‌شود. گاه فکر می‌کنم انسان‌های بزرگی همچون کاندی و ماندلا چقدر برای از بین بردن آتش قساوت و دشمنی‌کوشیدند، اما انکار سرشت انسانی‌که تمایل به گسترش زیستگاه خود دارد و برای منافع خود دست به هر اقدام شیعی می‌زند از تمام این تلاش‌ها قوی‌تر است. شاید اینکه بشر نمی‌تواند بر مشکلات بزرگی چون فقر و بحران محیط زیست غلبه کند. ریشه در همین میل ذاتی او برای حرکت در جهت اهداف و منافع کوتاه‌مدتش داشته باشد.

آنها خالی می‌کنند و رونق و آبادی را نصیب‌شان می‌کنند. این در حالی است که ما بهترین مکان‌های مستعد گردشگری داریم و همه تشنه سرمایه‌گذاری و نقدکردن استعدادها هستند و دریغ و صد دریغ از غفلت‌های بزرگ و نابخشودنی مدیران کم‌مایه که بوی خوش کودکی می‌داد. فرصتی شد چند روزی به یک شهر مرزی در

ششرق ترکیه بروم. سه، چهار سال پیش، این شهر را دیده بودم و انگار شهر دیگری شده بود؛ بزرگ‌تر و بُرزق‌وبرق‌تر و همه به لطف سیل گردشگران ایرانی. همه شهر مملو از ایرانیانی بود که یا کیسه‌های بزرگ خرید، از این مغازه به آن مغازه می‌رفتند. صدها فروشگاه مجل، پُر و خالی می‌شد و ترک‌ها با درک درست از این فرصت طلایی، همه امکاناتشان را برای جلب رضایت گردشگران بسیج کرده بودند.

باورنکردنی اقامتگاه در شمال، کیش، قشم، اصفهان و شیراز مفت بود. تازه می‌گفتند به خاطر تعطیلات عید و هجوم مسافر، قیمت‌ها بالا رفته و قیلا هر نفر یک‌میلیون و ۲۰۰ تومان بوده و البته با هتل‌های ارزان‌تر، تا ۸۰۰ هزار تومان هم می‌شد این سفر را رفت. کشور همسایه ما از توریسم درآمد بسیار خوبی کسب می‌کند و هر سال پذیرای خیل میلیونی ایرانیانی است که پس‌انداز خود را با طیب خاطر در جیب باورنکردنی اقامتگاه در شمال، کیش، قشم، اصفهان و شیراز مفت بود. تازه می‌گفتند به خاطر تعطیلات عید و هجوم مسافر، قیمت‌ها بالا رفته و قیلا هر نفر یک‌میلیون و ۲۰۰ تومان بوده و البته با هتل‌های ارزان‌تر، تا ۸۰۰ هزار تومان هم می‌شد این سفر را رفت. کشور همسایه ما از توریسم درآمد بسیار خوبی کسب می‌کند و هر سال پذیرای خیل میلیونی ایرانیانی است که پس‌انداز خود را با طیب خاطر در جیب باورنکردنی اقامتگاه در شمال، کیش، قشم، اصفهان و شیراز خوب بود و معطلی نداشتیم، اما وقتی از مرز رازی تا سه‌راهی خوی آمدیم، در آنجا همه گذرنامه‌ها را جمع کردند و به ساختمان کوچکی بردند که تابلویی نداشت و توضیحی هم نمی‌دادند. چندین اتوبوس و ون منتظر بودند که چک امنیتی صورت بگیرد. یک اتوبوس، نزدیک سه ساعت آنجا علاف بود و هنوز گذرنامه‌ها را نداده بودند. حوصله همه مسافران سر آمده و کلافه بودند. بچه‌ها گریه می‌کردند. هیچ امکاناتی وجود نداشت و اجازه پیاده‌شدن از ماشین را نمی‌دادند. راننده می‌گفت در اینجا وقتی ششیفت یک مدیر سخت‌گیر است، همین‌طور ساعت‌ها معطل می‌شویم و پیگیری‌های رانندگان هم برای اصلاح نتیجه‌ای نداشت‌ه است و به کسی پاسخ‌گو نیستند. ما تا اذان مغرب معطل بودیم و بعد از دو ساعت، مأموری وارد ماشین شد و از مسافران سؤال کرد که محل کارشان کجاست و گذرنامه‌ها را تحویل داد. عجیب بود که چطور در خور مز این کنترل‌ها را نمی‌کنند. همین ناهماهنگی در بخش‌های دیگر هم دیده می‌شود. قیمت خانه ویلا حساب و کتابی ندارد. هر کسی سعی می‌کند مسافر را سرکیسه کند. مدیران هم مشغول مصاحبه و خیر هستند.

غفلت از فرصت بزرگ صنعت گردشگری، علی‌رغم همه وعده و وعیده‌ها، محسوس است و جای کار بسیار دارد. شکوفایی این بخش راهبردی برای اقتصاد محترم‌مان، حکم نوشدارو دارد و نیازمند اراده‌ای بزرگ است که توان احیا و سرخ‌کردن همه واحدهای ذریبط را داشته باشد.

تعطیلات نوروز، بعد از دو سال

کرونا. دلپذیر و مطبوع بود. روزها با دیدار اقوام و پرسه‌زدن در کوچه‌ها و خیابان‌های تبریز نازنین گذشت که بوی خوش کودکی می‌داد. فرصتی شد چند روزی به یک شهر مرزی در

ششرق ترکیه بروم. سه، چهار سال پیش، این شهر را دیده بودم و انگار شهر دیگری شده بود؛ بزرگ‌تر و بُرزق‌وبرق‌تر و همه به لطف سیل گردشگران ایرانی. همه شهر مملو از ایرانیانی بود که یا کیسه‌های بزرگ خرید، از این مغازه به آن مغازه می‌رفتند. صدها فروشگاه مجل، پُر و خالی می‌شد و ترک‌ها با درک درست از این فرصت طلایی، همه امکاناتشان را برای جلب رضایت گردشگران بسیج کرده بودند.

روزگار جنگ

آن همه هتل بزرگ و کوچک، پُر از مسافر بود و جای خالی نداشتند. معلوم بود دولت برای جلب مسافر و گردشگر به هتل‌ها و آژانس‌های مسافرتی سوبسید خوبی می‌دهد. هزینه یک تور، شامل حمل مسافر از ترمینال به مرز رازی و از مرز تا دم هتل، چهار شب و پنج روز اقامت در هتل با صرف صبحانه خوب و مفصل، برای هر نفر حدود دو میلیون تومان تمام می‌شد و این در مقایسه با قیمت‌های نجومی و

آن همه هتل بزرگ و کوچک، پُر از مسافر بود و جای خالی نداشتند. معلوم بود دولت برای جلب مسافر و گردشگر به هتل‌ها با آژانس‌های مسافرتی سوبسید خوبی می‌دهد. هزینه یک تور، شامل حمل مسافر از ترمینال به مرز رازی و از مرز تا دم هتل، چهار شب و پنج روز اقامت در هتل با صرف صبحانه خوب و مفصل، برای هر نفر حدود دو میلیون تومان تمام می‌شد و این در مقایسه با قیمت‌های نجومی و

موز سوری یا لگوی اوکراینی

به‌تازگی سازمان «دیده‌بان جهان» گزارشی درباره زنان و کودکانی که در سوریه هستند داده است، از اردوگاه‌هایی که به‌عنوان اردوگاه «بیوه‌نان» معروف شده است؛ اردوگاهی که افراد ساکن در آن در سخت‌ترین و خطرناک‌ترین شرایط زندگی می‌کنند. این گزارش جدید به بررسی تأثیرات جنگ سوریه به بر خی از سخت‌ترین مکان‌ها می‌پردازد. ده‌ها هزار بیوه و زنان مجرد دیگر –ازجمله زنانی که طلاق گرفته‌اند یا شوهرانشان کم شده‌اند– و فرزندانشان در ۲۸ اردوگاه قابل دسترس در شمال غرب سوریه زندگی می‌کنند. این زنان و فرزندانشان با خشونت‌های متعددی از جمله بی‌توجهی، آزار کلامی، فیزیکی و جنسی و همچنین با ازدواج کودکان و کار کودکان مواجه هستند. پسران به‌ویژه در خطر استخدام در گروه‌های مسلح و بعضاً افراطی قرار دارند. این امر به این دلیل است که در این جوامع، پسران بزرگ‌تر از ۱۱ سال به‌عنوان مرد شناخته می‌شوند و مجبور به ترک کمپ‌ها می‌شوند. بدون اینکه خانه‌ای برای رفتن داشته باشند یا چشم‌انداز شغلی یا آینده‌ای داشته باشند.

تقریباً ۲۰۸ میلیون سوری در کمپ‌های آوارگان داخلی

در شمال غرب کشور زندگی می‌کنند. طبق این گزارش برخی از زنان مجبور به ارائه روابط خاص برای به دست آوردن حداقل‌ها برای زنده‌ماندن هستند. کودکانی که در اردوگاه‌های به اصطلاح «بیوه‌نان» حضور دارند، به‌شدت مورد بی‌توجهی، آزار و اذیت قرار گرفته و مجبور به کار هستند، مادرانشان از نظر روانی در «نقطه شکست» هستند و بیش از ۸۰ درصد از زنان می‌گویند که مراقبت‌های بهداشتی کافی ندارند و ۹۵ درصد احساس ناامیدی دارند. حدود ۳۴ درصد از کودکان گفته‌اند یک یا چند نوع خشونت را تجربه کرده‌اند و دو درصد گفته‌اند که در ستین پایین ازدواج کرده‌اند. کار کودکان مسئله بزرگ دیگری است که ۵۸ درصد از پسران و ۴۹ درصد از دختران ۱۱ساله یا بالاتر مجبور به کار هستند.

از ۴۱۹ نفری که در این مصاحبه‌ها شرکت کرده‌اند تقریباً یک زن از هر چهار زن گفته که شاهد آزار جنسی در اردوگاه بوده یا به صورت روزانه، هفتگی یا ماهانه. حدود ۹ درصد از پاسخ‌دهندگان گفته‌اند خودشان مورد آزار جنسی قرار گرفته‌اند.

این سازمان غیردولتی گفت که زنان اجازه ندارند آزادانه

آمارخوانی

ایران همچنان در انتهای فهرست

بسته‌شدن حریم هوایی به دلیل تجاوز نظامی روسیه و بازشدن مرزها به روی پناهجویان اوکراینی بر آزادی سفرهای جهانی تأثیر گذاشته است، بر این اساس آخرین فهرست جایگاه گذرنامه‌ها منتشر شده است. به گزارش سی‌ان‌ان، در حالی که تغییرات کمی در بین فهرست کشورهای با گذرنامه‌های به اصطلاح قدرتمند ایجاد شده، اما جنگ بین روسیه و اوکراین تغییراتی در اوضاع ایجاد کرده است. از زمان شروع جنگ، بسیاری از کشورها با سیاست‌های ورود خود را اصلاح کرده‌اند یا شرایط ویزا برای دارندگان گذرنامه اوکراینی را به طور کامل حذف کرده‌اند، به این معنی که اوکراینی‌ها به سادگی امکان حضور در کشورهای دیگر را دارند.

در همین حال، اتحادیه اروپا، ایالات متحده و کانادا شرکت‌های روسی را از پرواز در حریم هوایی خود منع کرده‌اند، برخی از مقاصد نیز برای شهروندان روسی ویزا صادر نمی‌کنند و عملاً گذرنامه روسی در بسیاری از کشورهای توسعه‌یافته به «وضعیت نامطلوب» تبدیل شده است. اگرچه این موضوع هنوز تأثیر چشمگیری بر جایگاه روسیه در این فهرست نداشته، اما این گزارش نشان می‌دهد احتمالاً در ماه‌های آینده این وضعیت تغییر خواهد کرد.

شاخص گذرنامه در این گزارش، بر اساس داده‌های انحصاری ارائه‌شده توسط انجمن بین‌المللی حمل‌ونقل هوایی به دست آمده است.

در فهرست سه‌ماهه دوم سال ۲۰۲۲، اوکراین یک پله صعود کرده و اکنون در رتبه ۳۴ این شاخص قرار گرفته است و اتباع آن اکنون می‌توانند بدون ویزا (یا ویزا هنگام ورود) به ۱۴۳ مقصد سفر کنند. روسیه چهار پله سقوط کرده و با سفر آزاد به ۱۱۷ کشور در رتبه ۴۹ قرار گرفته است؛ وضعیتی که انتظار می‌رود با رسمی‌شدن تعلیق ویزا و تحریم‌ها بدتر شود. بر اساس این گزارش، تغییرات اخیر به وضوح نشان‌دهنده «تأثیر عمیق و شاید غیرقابل برگشت جنگ بر آزادی رفت و آمد» است. در بالای فهرست تغییری رخ نداده است و ژاپن و سنگاپور در رتبه اول هستند و از نظر تئوری می‌توانند به ۱۹۲ مقصد بدون ویزا سفر کنند. کشور ما ایران در بین بدترین ۱۰ کشور جهان قرار دارد؛ ایران در رتبه ۱۰۲ است و در حالت عادی به ۴۲ کشور بدون ویزا سفر می‌کنیم و پس از ما درده‌های بعدی کره‌شمالی (۳۹ مقصد)، سرزمین‌های نیال و فلسطین (۳۷ مقصد)، سومالی (۳۴)، یمن (۳۳)، پاکستان (۳۱)، سوریه (۲۹)، عراق (۲۸) و مثل سال‌های قبل در انتهای فهرست مردم افغانستان قرار دارند که می‌توانند به ۲۶ مقصد سفر کنند، هرچند طالبان اداره گذرنامه را تعطیل کرده است و فعلاً خبری از صدور آن برای شهروندان افغان نیست.

در این میان یک نکته دیگر هم وجود دارد و آن بحث تغییرات اقلیمی است و این گزارش خاطر‌نشان می‌کند که وضعیت روسیه و اوکراین یادآور بی‌ثباتی جهان است. یادآور اینکه خشونت و درگیری می‌تواند منجر به آوارگی جمعی شود و این یادآوری جدی را می‌کند که گذرنامه شما، دقیقاً چقدر می‌تواند بر جایگاه شما تأثیر داشته باشد.

کریستین اج.کانلین، رئیس هنلی که این گزارش را تهیه کرده است، می‌نویسد: «از آنجایی که ارزش گذرنامه روسی به سرعت کاهش می‌یابد و جهان درهای خود را به روی اوکراینی‌ها باز می‌کند، کاملاً واضح است، گذرنامه‌ای که دارید سرنوشت شما را تعیین می‌کند و به‌طور چشمگیری بر فرصت‌هایی که دارید تأثیر می‌گذارد. نمی‌توان پیش‌بینی کرد که جهان در سایه یک جنگ سرد جدید چگونه خواهد بود، طبق آخرین شاخص‌ها شکاف بین روسیه و بیشتر کشورهای غربی افزایش خواهد یافت». هرچند مردم ایران سال‌هاست با تحریم‌های شدید اعمال‌شده از سوی جهان با این وضع آشنا هستند. گزارش سی‌ان‌ان به نکته مهمی اشاره می‌کند: «اثرات تغییرات آب‌وهوایی، به‌ویژه در کشورهای کمترتوسعه‌یافته، نیروی محرکه جابه‌جایی در ۲۵ سال آینده خواهد بود».

پروفیسور دکتر خالد کوسر، مدیر اجرایی صندوق غیرانتفاعی تاب‌آوری جامعه جهانی که از افراد آواره حمایت می‌کند، تأکید می‌کند که مردم جهان بر اثر سیل، ۱۵ برابر بیشتر کشته می‌شوند تا بر اثر خشک‌سالی. همچنین توفان در مناطق بسیار آسیب‌پذیر ازجمله بخش‌هایی از آفریقا، آسیای جنوبی و آمریکای مرکزی و جنوبی نسبت به سایر نقاط جهان بیشتر کشته به جامی‌گذارد. در این گزارش کارشناسان تحلیل کرده‌اند که ما به احتمال زیاد شاهد رشد قابل توجهی در سفرهای بین‌المللی خواهیم بود؛ این هم به دلیل پایان یا تصور پایان همه‌گیری کووید۱۹. پیش‌بینی‌ها حاکی از آن است که تا سال ۲۰۵۰ تقاضا برای ۱۰ میلیارد مسافر وجود خواهد داشت که افزایش قابل توجهی نسبت به چهار میلیارد سفر قبل از همه‌گیری است.

به گفته سباستین میکوز، معاون محیط زیست و پایداری در سازمان صنعت هواییماپی یاتا، این رشد احتمالاً مربوط به «مسافرانی است که قبلاً هرگز فرصت پرواز نداشته‌اند؛ مسافرانی در آسیا، آفریقا و آمریکای لاتین». البته در این گزارش تأکید شده که نسل بعدی پروازها مدیون کسانی است که اره‌ل‌های پایدار کشف کنند تا مسافران جدید بتوانند از سفر هوایی لذت ببرند و از آن بهره‌مند شوند.